

zooals Jan Sluyters dat zoo meesterlijk deed in zijn Bossche familie-interieur (tentoonstelling Sted. Museum Amsterdam, 1927). Dit werk van Nijland blijft leelijk, duf, burgerlijk, volstrekt-onbelangrijk. Zelfs het „Circus” dat iets betere kwaliteiten heeft, blijft een beeld zonder innerlijke spanning, een optelling van feiten, waarbij de machtige greep tot samenvatting ontbreekt. Renoir en zelfs Maks hebben daar méér van gemaakt. Met dit werk heeft Nijland zich geweld aangedaan. Hij is graficus boven al en als zoodanig een voortreffelijk kunstenaar, dien ik zeer bewonder. Zijn schilderijen echter moet ik verwerpen. J. S.

VEREENIGING ST. LUCAS.

Zoo'n tentoonstelling van het werk der St.-Lucas-leden is dikwijls eigenlijk van het zelfde gehalte als wat Arti ons biedt. Niet alleen dat vele leden tot beide vereenigingen behooren; maar ook het moderne karakter, het type der „jongeren” is geheel uit St. Lucas verdwenen. Maar och, zijn „de Onafhankelijken”, behoudens enkele extravaganen, eigenlijk anders?

In de groote zaal op de eere-plaats hing „Samson en Dalila” van Prof. Jurres, een groot doek in zijn bekende goud-bruine kleur geschilderd, dat ons Daumier en Delacroix in herinnering roept.

Niet ver daar van daan was het, met den St.-Lucas-prijs bekroonde werk van Ritsema, „Laveuses”, een vlot geschilderd landschap in Bretagne met waschvrouwen bij een beekje.

Aan den anderen kant van Jurres' schilderij domineerde de „chefkok” van Gerdes, een groot stilleven met visch en glazige pudding op een aanrechttafel en daar achter het glunderende gezicht van den Laren-schen chefkok Aben. De bouw deed aan Monnikendam's werk denken, maar minder luidruchtig, beschaafder van toon en stemming.

Filarski had er een paar zeer sterk kleurige stillevens, die naast het werk van Jurres wat „cru” deden. „De blauwe stoel” is van een te geprononceerd blauw, en het „speelgoed paardje” is opgelost in een symphonie van vele andere kleuren.

Bart Peizel, die in zijn „bestelde” portretten veelal wat droog en dor wordt, was in zijn „Danseresje” meer op dreef. Goed van kleur, vlot van schildering, al is het dan ook geen Isaac Israëls, was dit een voor Peizel opmerkelijk schilderij. Wie ook op deze tentoonstelling goed voor den dag kwam is M. van Raalte, die in „Amsterdam bij Avond” een goede stemming geeft, en „in de koffiekamer der Volksschouwburg” een sfeer weet te suggereeren, een situatie te tekenen, die misschien even aan Breitner doet denken, maar toch persoonlijk genoeg is, om Van Raalte te zijn.

Beschaafd van kleur en toon zijn altijd de stillevens van boekjes en fleschjes, onopzettelijk bijeen gevoegd, door mej. Van Regteren Altena.

Ook Poortenaar had er pittig en fleurig werk, o.a.: met een groot stilleven, „Voor den spiegel”. Wij denken hier even aan vruchten-stillevens van Brangwyn, och waarom niet, zoo frisch en raak is het in elkaar gesmeerd.

Huib Luns exposeerde een groot portret van mevr. A. Tartaud—Klein als Flora Tosca, waarbij de atelier-achtergrond wat onrustig doet. Het costuum is in de rol van Tosca, maar de entourage paste er niet bij.

A. R. Mauve die de zee mint en haar gaarne schildert had thans een schilderij met niets dan zee en lucht, met een klein baken, dat het einde van 't net aangeeft.

Goed en opmerkelijk door de eenvoudige vaste schildering is het werk van Willem Witjens, die o. a. een „oud kasteel te Born” bij winter schilderde, dat van een bijzonder fijne harmonie is, ook zijn „oude wachter” een molen, bruinachtig van kleur, in de sneeuw is stemmig van toon.

Naast een groot, zwaar schilderij met paarden van Westerman hingen twee stadsgezichten van Vreedenburgh, de „Prins Hendrik-kade te Amsterdam”, en van W. A. Knip een „Leuvehaven te Rotterdam”. Onwillekeurig gaf dit aanleiding tot vergelijken dezer beide stadsgezichten, die in formaat en in opbouw verwantschap vertoonen; maar in zuiverheid van kleur wint Vreedenburgh het dan verre boven het blauwachtige werk van Knip.

Germ de Jong ziet van Parijs de met reclames beplakte huizen, en zijn vroegere mooie grijze kleur vinden wij slechts even terug in den linker bovenhoek van zijn schilderij.

Het „maanlicht” door Jhr. M. Dittlinger is van een beschaafde romantiek, en die zelfde verfijning zien wij ook in zijn „stilleven”. Distinctie spreekt ook uit Garms' werk, dat meer en meer aan fijnheid wint. Zijn „Roomsche Convent” te Brugge is gevoelig en teer van kleur.

W. A. Kort's bloemen hebben steeds iets persoonlijks, dat zich uit in een zwaarmoedige donkere kleur, zoowel zijn „stervende zonnebloem” als zijn „bloeiende nachtcactus” typeeren dit opnieuw.

Opmerkelijk door de strenge, gave schildering was een „volksmeisje” door W. J. Schram; het grijs groen van de jurk is daarin van een rustige toon die het geheele schilderij beheerscht.

Th. ter Weeme had op de „atelierzolder” van die gezellige rommelhoekjes gezien, waar het licht even over een ouden stoel gleed; en die knusse stillevens heeft hij even knus en plezierig — om het plezier dat het hem deed — geschilderd.

IJkelenstam wordt in zijn compositie-stillevens en zijn gracht in

sneeuw te principieel, hij gaat het schilderij normaliseeren, tot alle persoonlijkheid eruit is.

Wanneer wij van de goed geschilderde oude schuiten door Frans Slager, die zoo'n echte schilderlust heeft, naar de gewild primitieve prenten van A. Smalt zien, dan vragen wij ons toch wel eens af, of Smalt iets van een schilder in zich voelt. Ze lijken mij zoo huisvlijt-achtig, deze plaat met de schelpenvisschertjes en dat gezicht op Dordrecht. Er zit de tegenwoordig gecultiveerde onbeholpenheid in, die men belangrijk moet vinden op gevaar af van den indruk te wekken, niet met zijn tijd mee te gaan.

Reimond Kimpe, die een vorige maal fantasieën op Veere zond, had deze keer een gezicht op Zoutelande in de sneeuw, van hoog boven af gezien, in romantieken toon.

Gerard van Hove heeft behalve een tak Rhododendrons een aardig meisjesportret. Everbag wist van een kleurigen lappenrommel, „van oude vergeten dingen”, een goed geheel te maken, dat prettig van kleur is. Cees Bolding kwam op Arti beter voor den dag, zijn „Avondteekenschool” was wel niet kwaad, maar niet avond genoeg.

Ook van Lizzy Ansingh zagen wij wel eens beter werk dan „Harrie's Tuin.” Elsie Spronck's „oneenigheid” doet even aan Lizzy Ansingh's werk denken, maar „het stopmandje” en „de vergeten parapluie” zijn beter.

Ziehier mijn oogst uit de ruim twee honderd stuks; de naartige bezoeker heeft er misschien nog wel een volle aar, een korenbloempje of klaproosje bij geplukt.

R. W. P. Jr.

